

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

FESTA MAJOR (dibuix de O. JUNYENT)

—Mira que 'ns miran...
—¡Y qué! Ja saben que diumenje va anar la primera.

ROMERÍAS

Els nostres devots las han pegadas per anar á passejar per fora.

Encare que aquesta afició, segons com se miri, acusa cert sibaritisme ó quan menos una mica de debilitat pels goigs materials, l' actual tendència dels ultramontans es mereixedora d' aplauso.

Sempre val més que se 'n vegin á rondar per las montanyas, ahont hi ha puesto per tothom, que no que 's quedin á ciutat fent nosa pels carrers é impedint la circulació dels tranvías.

Entre una romeria á Sant Llorens del Munt y una professó per la Rambla, opto per la primera.

Y, ara com ara, sembla que 'ls beatos pensan lo mateix.

Es una de las pocas vegadas qu' ells y jo 'ns trobém d' acort.

* *

Primer, com qui diu per fer gana y acostumar las camas á la fatiga, van anar á Montserrat.

L' elecció del punt demostra bon gust y coneixement del terreno.

¡Hi ha recóms tan deliciosos en la famosa montanya catalana! Aquella font del Portal, ahont bevent gots d' aygua fresca, s' hi passa tan bé 'l rato á la cayguda de la tarde, mentres el sopar s' acaba de coure... Aquell camí dels Degotalls, á l' hora de l' ombra tan dols y poétich y tan indicat pera las confidencias en veu baixa... Aquella plassa del claustre vell, pera no anar massa lluny, tan á propòsit pera elevar l' esperit entre 'l silenci y 'l misteri de las nits serenas...

Van fer bé 'ls pelegrins comensant per la de Montserrat las sévas romerías d' enguany. Ja que no 'ls es possible anar á Biarritz ó á Sant Sebastián ó á l' exposició de París ¿per qué s' han de privar de donarse dos ó tres dias de bona vida, saltant per entre 'ls boixos de la célebre montanya y respirant aquell ayre saturat dels perfums de romanins y farigolas?

Es clar que aixó, als ulls de Deu, deuria ser més meritori ferho al hivern, quan els dias son curts y 'l termómetro s' arrupeix sota 'l zero; quan las mans s' omplan de panallons y 'ls nasos se tenyeixen de vermell; quan per dirho més clar, el pujar montanyas representa un sacrifici y una mortificació.

Pero ¡qué dimontri! Arri poch ó molt. La Verje diu als devots:—«¡Venime á veure!...» pero no 'ls diu quin dia.

Y ells, ab encisadora ingenuitat, li responen:—«Ja vindrém al estiu, quan fassi bon temps.»

Si 's pot trobar la manera de conciliar la devoció ab la fruyta madura ¿per qué s' ha d' anar á patir á gratcient?

* *

Després de la excursió á Montserrat, la romeria á Nuria. Els coloms s' havian ja exercitat á volar, y podian arriscarse una mica més lluny.

L' ermita de Nuria es un dels llocs de Catalunya ahont al estiu hi fa més fresca. Ara que á las ciutats la xafagor no hi deixa viure ¿qué més bonich y agradable que una passejada á aquell turó privilegiat?

A l' hivern no hi ha cristiá, per devot que sigui, que s' atreveixi á pujarhi. Hi ha pena de quedars' hi enrampat per tota la vida. Al estiu, al contrari, es el viatge més bonich y encantador que 's pot imaginar...

¿El veuen el delicat instint d' aquests devots forvorosos que, sense fer mal á ningú ni faltar als séus debers, procuran xalarse y guanyar el cel ab tota la comoditat possible?

* *

De la romeria á Nuria no 'n sabém més que lo que la premsa beata s' ha servit explicarnos.

Pero no 'ns podém queixar. La informació dels diaris del gremi ha sigut tan complerta y primorosa, que 'ns podém arribar á fer l' ilusió de que ho hem vist tot.

El Noticiero Universal especialment, com acostuma en aquests cassos, ha donat á la pelegrinació las proporcions d' un aconteixement extraordinari. Casi tantas columnas ha dedicat á la romeria á Nuria com al viatge del rey per la costa cantábrica.

Veritat es que entre 'ls detalls que 'ns ha tras-més n' hi ha alguns que no 'ns semblan del tot ortodoxos.

Parlant, per exemple, de l' arribada del bisbe de Vich á Ribas, diu ab la major bona fe:

«El prelado no se apeó del carruaje, limitándose á bendecir desde el coche á la población. »A la salida del pueblo esperaban las mulas...»

¡Quina atenció, eh?

No obstant, *aixó es res*, com deya aquell célebre pallasso, comparat ab lo que 's llegeix en una relació bastant extensa que 'l diari del carrer de Lauria publicava 'l dilluns.

¿Volen saborejarne unas quantas mostras?

Prepárinse á sentirne de frescas.

* *

«Solemne y conmovedor ha resultado el acto administrado á los romeros por el obispo de Perpiñán...»

De bonas á primeras ja tenim que á Nuria hi havia un bisbe que administrava *actes*.

Endavant.

«Parejas de la benemérita vigilan el camino...»

¡Si hi hauria confiança en la quadrilla, que hasta 's va creure necessari enviarhi la guardia civil!

«Un extenso cordón de almas cubre los senderos...»

Fins ara haviam sentit parlar del cordó de la Legió d' Honor, dels cordons sanitaris y dels *cordons-bleus*... Els cordons d' ánimas, aquesta es la primera vegada que surten en escena.

«Desde Ribas al Santuario... escalando montes y montañas...»

Aixó vol dir que en aquellas alturas els *montes* son una cosa y las *montañas* un' altra

«De trecho en trecho del sendero se han fijado *via-crucis*, que sirven...»

Ja ho veuen. ¡Un devot que va á Nuria y no sab lo qu' es un *via-crucis*! Els *via-crucis* son *camins de creus*, y es impossible que 's fixin en «el sendero, de trecho en trecho.»

Espa'ech final:

«Ayer tarde llegaron más de 500 romeros más, que *piensan*...»

Bon profit.

* *

Es la ventatja que tenen els beatos.

Els projectan las romerías, ells las fan... y ells mateixos las posan en ridicul.

A. MARCH.

OREJANT EL REMAT

El camp cubert de verdura,
el dia seré, bonich...

¡Cap estació com aquesta
per aná á pastora un xich!

ENSENYANSA OFICIAL

SONET

Queda 'l deixeble en tot molt celebrat;
surt el deixeble en tot *sobressalient*;
corre la veu de que es *molt eloqüent*
y té *arguments* que al mon deixan parat.

Los pares ja se 'l *pintan* diputat;
la familia ja 'l mira *bon parent*;
La Católica 'l pren per President
y 'l rector lo creu digne del *Papat*.

Entra al mon plé de noble y sant orgull;
com á *sabiás* sublim tothom lo reb;
y mostra lo *talent* qu' en son cap bull,
contant sempre l' *historia singular*
del cas tan celebrat del *brau Joseph*
y la *salau* muller de Putifar.

GAFARRÓ.

ESTIUHEJANT

PRATS-DE-MOLLÓ

Tres horas de carruatje per una carretera ben cuydada y á través d' un paissatge encisador, no tenen res de pesadas, y menos encare si un ocupa 'l pescant y 'l cotxer es com en Salvador, un minyonás alegre y ben educat, plé de salut y ab cara bondadosa, que mena una de las *vuaturas* que fan la carrera de l' estació d' Arles al establiment de La Preste, passant per Prats de Molló.

¡Quin camí més agradable! Constituheixlo una vall estreta de forta pendent, pel fons de la qual rodola 'l riu Tech, escumejant y rondinaire, amagantse á cada punt per dessota tupidas voltas de verdura, que vorejan els xamosos prats de las riveras, pera tornar á apareixer, ennesprat y llest, com si se li fés tart per arribar á difundir la fecunditat per l' ampla plana rossellonesa.

A un y altre costat s' aixeca una doble serie de montanyas: las de la dreta, estribacions del colós Canigó; las de l' esquerra formant en la carena la frontera espanyola. Al remontar la carretera un se creu passar revista á una doble filera de gegants encantats. N' hi ha de revellits y de jovensans; aquells mostrant el relleix pelat de sas rocas negrenças pintadas d' óxits de ferro; 'ls altres pomposos, cuberts desde 'l peu á la cima de atapahits castanyers borts.

Entre montanya y montanya un córrech, y per cada córrech una vessant d' aygua que baixa fins al Tech, el saluda joyós y 's confón ab ell.

Animan aquest hermós panorama pirenench, verdader parch obra exclussiva de la mare naturalesa, algún que altre más de rústich aspecte, algún que altre poblet de pessebre penjat en la falda de la montanya, y 'l bestiar bovi que 's xala pels prats, enfonzat el morro en l' herbeta fresca y remenant la qua en mostra de satisfacció.

Y á mida que 's va pujant, l' ayret es cada

volta més fresch y més fi. Els pulmons cansats de las xafogors del estiu, semblan revifarse, y la pell de la cara fatigada de traspuar s' asseca y 's torna fina, sentint las suaus caricias de un ambient seré.

Aquest delitós camí de 22 kilometres, forma, 's pot dir, la llarga antessala de Prats-de-Molló.

En Salvador va donantme compte de las particularitats de la pintoresca comarca.

Alli dalt hi ha Serralongue, un poblet montanyench, al qual els rossellonesos fan patria del héroe que va inspirar á n' en Víctor Balaguer un dels séus dramas. A la comarca de Vich el teneu per séu; pero al Rosselló li assignan per patria aquest poble de la conca del Tech que porta 'l séu nom. La veritat es que no val la pena de barallarse per un home que no sigué més que un bandoler. Basti consignar que en certs punts de Catalunya y en certs altres del Rosselló se balla encare 'l *Ball d' en Serralonga*.

Aquest ramal de carretera, que després de passar 'l Tech s' enfila per la vessant oposada, prenent la vall de la Quera, se dirigeix á Sant Llorens dels Cerdáns, un poble més catalá que 'l pá moreno, qual principal industria es la fabricació d' espadenyas. Per cert que no fa gayres dias el *gouvernement* francés ha encarregat als espadanyés de Sant Llorens y de Prats un gran número de parells de aquest calsat pels soldats francesos que forman part de l' expedició á la Xina. Entre las forsas internacionals, els soldats de la Fransa serán els únichs que usarán calsat del que no fa soroll.

Aquest poblet que 'ns surt al pas, arrán mateix de la carretera, porta idéntich nom que 'l riu. El Tech es un petit vilatge de bovers y de pastors. Com en tots els de la comarca s' hi fá gran acopi de fusta de castanyer, duellas y círcols que van á parar als centres vinícols. De manera que si en las altas terras de Vallespir no s' hi cull vi, s' hi produheix lo necessari per envassarlo.

Després de atravessar els Baus del Ase, esga-

rrifós precipici, que dona pas al riu y á la carretera, comensa á aixamplarse la vall y van apareixent terras de conreu, senyalinequívoca de que 'l passatjer s' acosta á una població important. A las praderas succeheixen els camps de patatas y blat-de-moro, y ja no 's veuen bous que pasturan, sino pajesos que treballan. Estém á poca distancia de Prats-de-Molló.

*
*
*

En Cinto Verdaguer la coneix prou aquesta vila; la coneix y l' estima. Li ha dedicat sos cants en el poema *Canigó* y l' ha feta patria de aquell barretinaire que li valgué una englantina als Jochs Florals:

«Só 'l barretinaire
de Prats-de-Molló;
mes no canto gayre;
mes no canto, no.»

També la conegué y l' estimá molt el malaguanyat escriptor ampurdanés don Carles Bosch de la Trinxeria, que hi feya estada tots els estius, y punt de partida de sas casseras y de sas excursions pel Pirineu. A Prats hi ha 'l casal de sa ascendencia materna, la llar del famós guerriller Trinxeria, que tant doná que fer als francesos, quan se tractá de anexionar á Fransa tot aquest tros de la vella Catalunya.

En Trinxeria no ho volia ser de francés, ni 'l poble de Prats tampoch. Catalunya els tirava y per ella 's batian com á braus els miquelets de Prats, ensenyorits de la montanya. Pero contra la forsa no hi val resistencia, y tingueren de sucumbir.

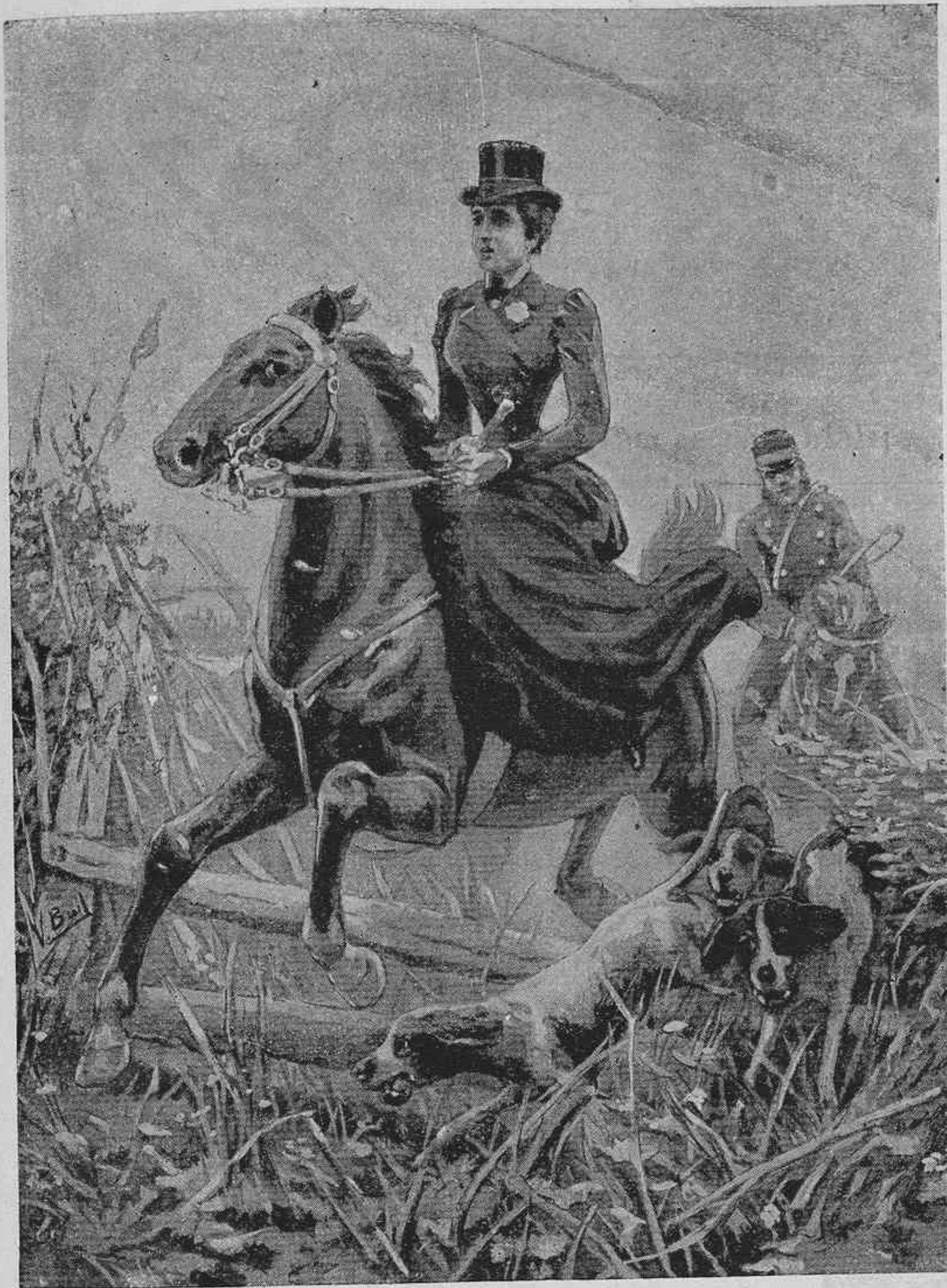
Mes aixis y tot se revoltaren, negantse resoltament á pagar els tributs á Fransa. De aquella revolta se 'n diu, no sé perquè, la dels *Angelets*. ¡Valents angelets, els que derrotaren una y duas voltas á las tropas francesas, fins que 'l marescal de Noailles, al *mando* de numerosas forsas y previ un ben combinat plan estratègich, els hi posá 'ls peus á rotllo! Llavors sigué quan se construí 'l fort de la Garde, que senyoreja la vila, y las cortinas de muralles qu' encare avuy l' estrenyen.

UN DUPTE

—Ara aneu á sapiguer si pera cassar papallonas se necessita llicencia.

CASSERA ARISTOCRÀTICA

Molt eleganta; pero, bé ¿y qué?
Gato con guantes... no cassa ré.

Prats passà á ser vila francesa, pero sense perdre res de sa fesomia acentuadament catalana. Precedeixla una gran plassa passeig plantat de *platans* y castanyers centenaris: tres ó quatre carrers de cases rónegas corren al llarch del plà, y desd' ells transversalment se 'n enfilan d' altres montanya amunt per fortas rampas ó per escalóns de pedra. En la part superior s' alsa la vella iglesia de campanar bisantí quadrat, rematat ab un cos més modern. Davant de las portas de fusta adornadas de labors de ferro, al amich Russinyol li cauria la baba: dessota la volta del portal, en la part més alta, empotrada á la paret, s' hi veu una costella petrificada de un gran animal antediluviá. Recorda la que 's guarda á Sant Llorens del Munt y s' atribueix al drach.

Estació d' estiuheig, desde que 'n Pompidor, el conegut *restaurateur* que durant tants anys

residi á Barcelona, hi ha montat un cómodo *hótel*, son molts els que s' hi quedan recreantse en la puresa de las ayguas y en la frescura dels aires. De fonts n' hi ha un sens fi per tot el terme, y d' excursions poden ferse 'n moltes y agradables á peu, en caballeria y fins en carruatje.

En Pompidor, fill de la vila, dona cap á tot y deixa á tothom content. Ara mateix té molt adelantada la realisació de un Sanatori pels tísichs, havent reconegut metjes eminents que no hi ha en tot el Pirineu siti més á propòsit per establir-lo.

**

A Prats he conegut al diputat dels Pirineus Orientals Mr. Bourrat, qu' es el mateix que vingué á Barcelona aquest estiu per assistir á la repartició dels premis als alumnos de las escolas francesas, en representació del ministre de Instrucció Pública.

Es un home ilustradíssim, fill de Prats de Molló, y un entussiasta adalit de la República.

—Tot lo que soch á la República ho dech. Fill de un pobre manyá, el municipi 'm pagá la instrucció aquí, á Perpinyá y á París, fins á pendre 'l titul d' enginyer. Després m' han fet diputat del departament, tenint en primer terme l' apoyo dels obrers, puig may he deixat de considerarme com un dels seus.

La veritat es que si monsieur Bourrat tot ho deu á la República, á la República ho dona tot, plé de abnegació y de inteligencia. Moltes obras públicas, im-

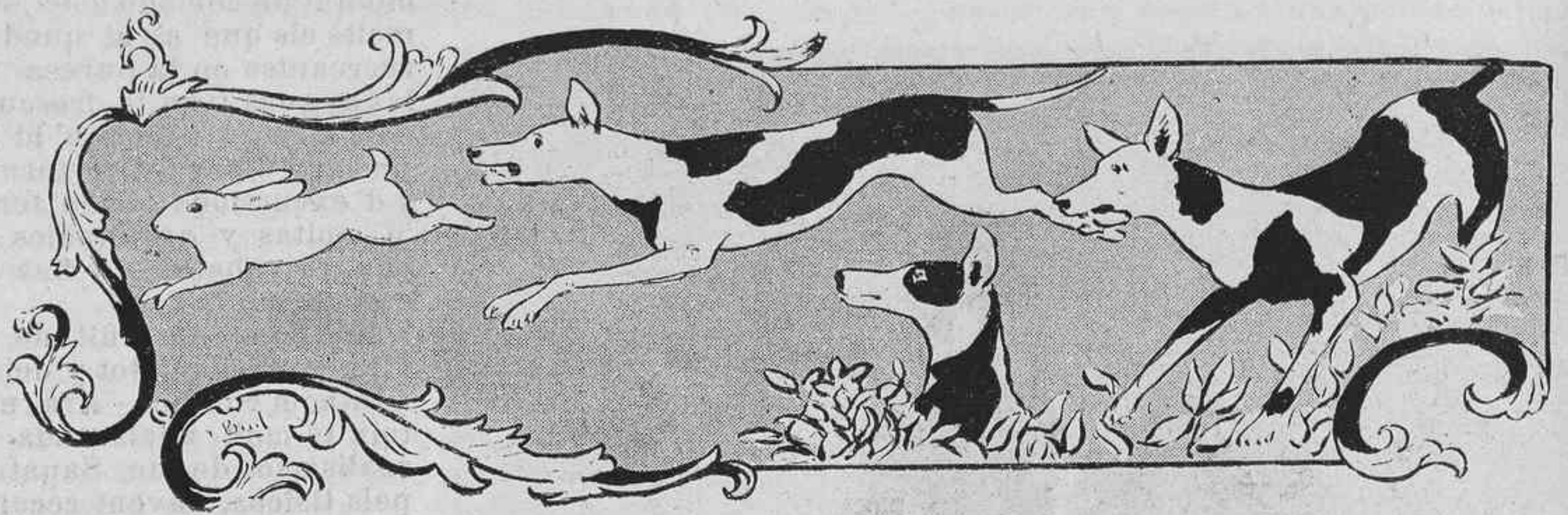
portants, perfectament estudiadas per ell mateix, gracias á sos coneixements d' enginyer, s' han fet en el departament baix els seus auspicis. Moltes son encare las que té en projecte.

La veritat es que diputats aixís fan enveja: per lo menos aquí á Espanya n' hem tingut ben poch, y ja fá temps que se 'n ha perdut la mena.

P. DEL O.

CRÓNICA LOCAL

Ahir va fé un dia espléndit, fins que per llá á quarts de quatre van sorti uns núvols bermells de la banda de montanya; va fé un xáfeh á las cinch pro no arribá á serenarse

—¡Hala, un pas més, y atrapat!

y no 's vejé més el sol
desde las set de la tarde.

Segueix en Golfín mirant
si troba aquell niu de ratas
que dintre ca la Ciutat
rosegan lo de las caixas.

Que processi els regidors
que son de la part contraria,
á nosaltres tant ens fá;
pro si en Golfín arribava

á tocá 'ns els nostres dos,
fariam una campanya
que 'ns sentirían els muts.

Compreu el llibre *Camándulas*.

Per la colecció del Parch
han regalat un pollastre
verament meravellós;
careix de cresta, no canta,
té enganxats els dits dels peus
y té 'l bech de fusta blanca.
Com que al cridá fá ¡gach! ¡gaach!
hi ha qui afirma qu' es un ánech.

EL PRIMER DISPARO

—Veyám aquest burinot...
(Cada hú cassa 'l que pot.)

S 'ha acabat de construir
al carrer Nou de la Rambla
una casa de set pisos
tota de pedra picada,
que si un dia s' ensorrés
podría fé una desgracia.
Sobre l' assumpto cridém
l' atenció del arcalde.

Per fer caure els ulls de poll
unteuse el cap ab *Callpasta*.

Ahir un pescador expert
va pescar dintre del aygua
un barat monumental,
que tenia de llargada
vuytanta tres pams y mitj
y dos centímetros d' ampla.

Fruyta bona per menjar.
Vejis á la 4.ª plana.

Un municipal de punt
ha aturat una tartana
que pel carrer d' en Tripó
corria avuy desbocada.
El caball ja había mort
ans de sortir de la quadra
situada á Sant Martí.

Vegis l' anunci *Camama*.

Ahir vestre van fer sort
tres timadors á la Rambla.
L' un va pendre dos rellotjes,
l' altre una pesseta falsa
y el tercer, més atrevit,
el tranvía que va á Gracia.

Demaneu l' aperitiu

IMPRESINDIBLES

—¡Deu l' haja ben perdonat!

Vermouth de Matalagana.
De venta en tots els cafés.

• Nuvis. Trastos. Ties llits, 4.

Ahir el nostre *reporter*
Don Joan Bolas y Guasas
va ser tancat á Sant Boy.
En necessitem un altre.

JEPH DE JESPU.

¡SENYOR ALCALDE!...

Olvidis d' en Golfín per un moment, fassis representar per en Plaza ó en Jofre si ha de presidir alguna subasta, y tingui la bondat de passar e's ulls per las ratllas que segueixen.

* *

¿Havian tret la rifa? ¿Celebravan algún sant? ¿Se 'ls havia mort la sogra?

No ho sé: lo cert es que á dos ó tres vehins de las botigas d' aprop de casa se 'ls va ocorre organitzar un ball al ayre lliure, y ahir vespre van realisar — ó millor dit, *perpetrar*, ja que d' un crim se tracta, — el seu coreogràfich pensament.

L' acte va comensar á las nou de la nit. Per alfombra, l' ampla acera; per toldo, 'l cel estrellat; per orquesta, un piano de manubri... que no sé també com no vaig estrellarlo.

Personatjes, els habituals en aquestas *solemnitats*: quatre raspas independents, quatre criaturas mal criadas, quatre minyons sense bigoti y quatre ciutadans de més edat, pero de tan poch senderi com els altres.

A las nou en puet el piano va posarse á tocar.

En ma vida hi sentit soroll com aquell. Més que piano semblava una orquesta, pero una orquesta infernal. Dintre d' aquella caixa hi havia platerets, campanas, cascabels, totas las eynas que la perversitat humana ha inventat per malmetre els oïdos de las personas honradas.

La pessa d' introducció, la *invitación al baile*, com si diguéssim, va ser un vals.

Al sentir aquell terratrémol, aquella espantosa combinació de sorolls armonisats per algún italiá sense consciencia, ja 'm vaig veure perdut.

—No—'m deya jo, cargolantme á la cadira, — si aixó dura gayre, no ho podrás pas resistir.

Vé la segona pessa, que resulta ser aquella massurca que fá:

«Con una falda de percal planchá y unos zapatos nuevos de charol...»

Inmediatament vaig dar-me per mort. Sense haverho sentit, es impossible formarse idea del tarrabastall que allí va armarse. Els balladors celebravan las excelencias de la massurca, algunas criadas ne cantavan la lletra, els miróns l'acompanyavan picant de mans y de peus, y el piano, mogut encarnissadament per una má infame, dali que dali sense reposar un moment:

«Con una falda de percal planchá...»

¡Gananing, quetetxech!... Cop de platerets y campanetas.

«Y unos zapatos nuevos de charol...»

¡Gananing, quetetxech!... Cop de campanetas y platerets.

El *pianista* prou mudava la pessa y tractava de tocar alguna americana ó algun vals... La malahida massurca s' havia apoderat del esperit d' aquella gent y apenas se sentia una nota nova, ressonava inmediatament un crit general:

—¡La massurca! ¡la massurca!

Y, torném'hi altra vegada:

«Con una falda de percal planchá y unos zapatos nuevos de charol...»

* *

Senyor alcalde: aixó que, com hi tingut l' honor de dirli, havia comensat á las nou, va acabar á la una de la nit. ¡Quatre horas mortals, de las quals lo meros tres van ser de massurca!

¡Tinch la *falda de percal* y 'ls *zapatos de charol* encastats al cervell per tota la vida!

Ara bé: ¿es just aixó? ¿Pot tolerarse que pel capritxo de quatre vehins bullangueros, tot un barri haji de soportar las inclemencias d' un piano *dotat* de platerets, campanas y cascabels?

¿Qui 'ls concedeix els permisos per celebrar aquestas saturnals?

¿Ningú? ¿Els arcaldes de barri? ¿Vosté?

Si no 'ls concedeix ningú, impedeixi á tota costa la repetició de semblants delictes.

Si son els arcaldes de barri, tréguils aquesta facultat, en aras de la pau pública.

Y si es vosté... si es vosté, desde ara li adverteixo: ó deixa d' autorisar els balls ab piano y al ayre lliure, ó 'l dia que torni á armarsen un á prop de casa hi ha una hecatombe.

«Con una falda de percal planchá
y unos zapatos nuevos de charol...»

Antes que tornar á soportar tres ó quatre ho-
ras d' aquesta música, prefereixo arbolar tota
la mansana...

Es tot quant li tinch que di.
Si per xó hi ha un estropici,
quan Deu me cridi á judici
tú responderás por mi.

MATÍAS BONAFÉ.

LA FONT DEL XATO

Si os vaga, anéu un dijous
allá á las cinch de la tarde
cap al Parque, y trovaréu
en un recó de la plassa
de la cascada, una font
d' aygua fresca y regalada,
recreo de la gent gran,
y esbarjo de la quitxalla.
Un home que no té nás
(y aquí de la font la fama)
sentat sobre un llit de rochs
va abocant un gerro d' aygua,
mentres sembla va mirant
quí es el que se l' acaba.
Al séu voltant, arbres alts
que de 'ls raigs del sol la guardan
de dosser fan á la gent
que pels banchs está sentada
menjantse lo séu brená,
casi sempre, ab molta gana.
Cambreras ab assistents;
soldats ab las sévas raspas;
didás y jayos y noys,
gent, en fi, de totas classes
componen lo variat
y escullit públich, que cada
dijous per allá á las cinch,
hi ha á la «Font del Xato» al Parque.
Allí s' hi discuteix tot;
allí, de la terra 's parla;
de si s' está bé al servey;
que si 't proba aquesta casa;
que avuy no hi pogut fumá,
que si ¿m' estimas molt, rata?
y etcétra: perque si hagués
de dir tot lo que allí 's parla
hauria d' omplí un tractat
d' *enciclopedia barata*.
Fins un día (aixó ha passat
y per cert no fá pas gayre),
hi vaig trobar un parell
de colominets sense alas
que s' estavan fent l' amor
fentnos aguantar la capa.
—T' estimo,—li deya ell,—
del modo que s' estimavan
aquells dos d' allá... d' allá...
—¿Del Durado?—¡Just!—¡Aguántam!
¿de debó m' estimas tant?
—Ja ho crech!...—Y á n' aquí 'l diálech
va anar fentse á mitja veu;
ells anavan acostantse,
y hasta 'm vá semblá... que 'ls dits
s' allargavan un xich massa.
Jo anava fent l' orni; pro
de prompte, van aixecarse
decidits y sens di adeu
van pujá aquellas escalas
de 'l costat y—¡Veus aquí,—
vaig dir jo fet una estàtua,
—com l' aygua d' aquesta font
igual refresca qu' escalfa;
que un idili comensat
á la sombra d' aquests arbres,
s' hagi hagut d' aná á acabar
allí á sota la cascada.

FAUST CASALS BOVÉ

NOVEDATS

Novedats de debó.

Demá debuta en aquest teatro, posantse en escena
la *Manón* una companyia d' ópera italiana que dirigeix
el mestre Pérez Cabrero y de la qual ne forman part
las sopranos Gilboni, Wal-Rosel, Cassandro, Homs,
Ceresoli y Giaconia; els tenors Longobardi é Iribarne;
els barítonos Aragó, Puiggener, Clavería y Serrazzi y
els baixos Banquells, Oliveras y Rossato.

A més de posar la *Manon* y la *Bohème*, novas en
aquest teatro, la companyia estrenará la ópera catala-
na *Euda d' Uriach*, lletra de Angel Guimerá, música
del mestre Amadeu Vives.

Els filarmónichs están d' enhorabona.

TÍVOLI

Ha arribat l' última senmana de zarsuela y, natural-
ment, ha sonat l' hora dels beneficis.

Els més concorreguts han sigut el dels Srs. Castillo
y Alfonso, celebrat el dilluns y en el qual va pèn-
drehí part el notable artista catalá D. Eurich Borrás
que declamá com ell sab ferho 'l monólech *Mestre
Olaguer*, y 'l del administrador del teatro Sr. Molgosa,
que dimecres lográ omplí 'l local, tant per las moltes
simpatías que té adquiridas, com per las excelencias
del programa.

No podém passar per alt algunas representacions
que s' han donat de *Salón Eslava*, en quina obreta el
senyor Martínez s' ha mostrat artista de talent flexi-
ble y de qualitats imitativas no gayre vulgars.

*
**

Y ara en confiansa.

Acabadas las funcions de zarsuela, el teatro 's tan-
cará á fi de que puguin practicarshi las obras que son
necessarias pera convertirlo en circo eqüestre.

Lo qual vol dir que 'l senyor Alegria ja es aquí y
que á primers de setembre tindrem companyia eqües-
tre-gimnástich-acrobática.

¿No 'ls complau la noticia?

NOU RETIRO

Continúa sent la heroína de la festa la senyora Sa-
rogliá, que 'ns dona unas óperas serias, que Deu n'
hi do.

Alternant ab el género lírich dramátich, *La Masco-
ta*, *Donna Juanita* y altres operetas no menos popu-
lars fan el gasto.

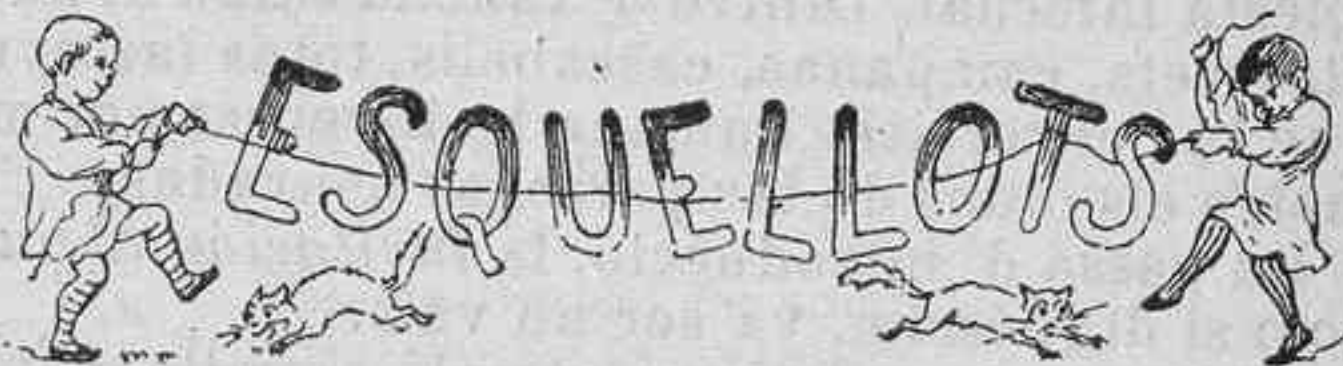
La novedat de la senmana ha sigut la despedida d'
en Cassañas.

El popular tenor catalá té contracta firmada pera
Madrid, y avans de trasladarse á la vila del os ha vol-
gut donar un carinyós *adeu* als seus paysans, y ho
ha fet dedicantnos per ultima vegada—per ara—un pa-
rell de representacions de *Marina*, la seva obra pre-
dilecta y la que 'l públich li sent ab més gust.

En los demés teatros no passa res que valgui la pena.
Per lo tant... ¡tilín, tilín, tilín!...

Se levanta la sesión.

N. N. N.

En *Golfín* continúa engolfat en las cosas de
la Casa Gran.

Tot deuen ser per ell trocas embulladas;
quan n' estira una, n' hi surten tres ó quatre.

OBERTURA DE LA CASSA (Dibuix de M. MOLINÉ)

—¡Justa, noy!

Ara mateix diuen que no tenintne prou ab las trifulgas del actual Ajuntament (mercat de Jerusalem, aqüeducte de Moncada, etc., etc.), pretén examinar las dels anteriors, entre ellas la referent al Palau Real.

Crech que farà molt bé, y estém segurs que hi trobará cada gatuperi dels que fan admetlla y fins admetller.

Quan haja examinat aquest assumpto, pot arribarse á la Cort y dir á la Soberana:

—Senyora: ab l' excusa d' honrarla regalantli un Palau, un tros del Parch de Barcelona s' ha convertit durant molts anys en un recó de Sierra-Morena. Just es, donchs, que 's recompensi 'l zel monárquich dels que han entés el regalo, com molts entenen la caritat, comensant per ells mateixos. A tal efecte podria donarse'ls una creu, encare que s' hagués de crear un' ordre especial...

La creu del mal-lladre.

Pero després de la revisió barcelonina, hauria de ferse la dels centres burocrátichs de Madrid.

De Madrid ha vingut l' ordre manant satisfacer al Sr. Garcia Faria la cantitat de 500,000 pesetas, per haver fet un projecte de clavegueras quan era empleat del municipi, y com á tal cobrava 'l sou corresponent.

Y no hi ha per qué recordar que al Sr. Garcia Faria, una claveguera que va construir, va ensolciárseli, perque ell, las clavegueras no las sab construir, no sab més que projectarlas, y sobre tot fèrselas pagar á pès d' or, mitjansant l' auxili dels centres burocrátichs de Madrid.

¡Quántas y quántas ratas no 's trobarian corrent per dintre de aquestas clavegueras *non natas!*

Nostre amich y colaborador el poeta festiu D. Joseph Barbany (Pepet del Carril), va esser pres y guardat als calabossos del Palau de Justicia, desde 'l passat dissapte á la una de la

tarde fins al mitjdia del dilluns, per haberli reproduhit una poesia *Lo Somatent* de Reus.

Per sortir d' aquells calabossos, ahont fou tractat ab una mica menos de consideració de la que tenen ab els criminals, ha tingut d' afluir nostre amich una fiança.

Sentim que per un motiu tan xich, hagin ocasionat un disgust tan gros al aixerit poeta. Son percans ens servirá d' experiència y ja hem passat un volant á tots els periódichs pera que no reproduheixin un renech que 'ns va escapar l' any 73.

¡No sabrem may com dormir tranquils!

Diu un periódich gironí:

«Pels alrededores de Banyolas y en el terme de Porqueras, té alarmada á la gent la presencia de una serp molt grossa que, segons càlculs de personas que l' han vista, medeix de 20 á 25 pams de llarch, havent causat ab sos terribles xiulets no pochs sustos á distintas personas.»

Y diu el mateix periódich que s' ha organísat una cassera per matarla.

Ara diguin: ¿no fora molt millor que procuressin agafarla viva?

Una serp que no mossega, y que per lo tant no fá mal á ningú, una serp que se limita á *xiular*, quin regalo per en Dato!

Totas las personas arribadas de Paris venen tristas y anguniosas davant del mal paper que fa Espanya en l' universal certamen.

No hi ha apenas industrials, y 'ls pochs que hi ha, tenen exposats els seus articles de una manera pobra y raquitica.

En cambi, de cantadoras, xulos y toreras no 'n vulguin més.

El govern ha fet tot lo possible perque l' Espanya de la restauració aparegués representada á Paris, tal com es.

Unicament s' ha descuydat de posar á la Comissaria regia un rétol que digués:

«¡AIXIS L' HEM DEIXADA!»

CASSERA Á DOMICILI

—No sabia que en aquest *vedat* hi hagués semblant cassa...

Competentemente autorizados, com solia dir antigament *La Correspondencia de España* quan donava una noticia sobre la qual s' hi podia pujar de peus, podem participarlos que nostre estimat colega *La Campana de Gracia* publicarà demà un número extraordinari, que tant pel text com per la il·lustració promet cridar poderosament l' atenció pública.

Tots els assumptos que avuy figuren sobre 'l tapet tenen en dit *extraordinari* la seva plassa senyalada, y 'l llapis dels nostres dibuixants Mestres, Moliné y Pellicer s' hi manifesta veraderament *de punta*.

Y no 'ns allarguem més perque no pugui dirse que abusem de la *competente autorización* de que hem parlat al comensar.

Una novetat.

A Valencia 'ls serenos ja no cantan l' hora.

Vigilan, y res més.

Aquí, sempre aferrats á las prácticas antigüas.

No hi ha modo de conseguir que 'ls serenos deixin de cantar.

Pero tampoch hi ha manera de lograr que vigilin.

D' una carta d' un corresponsal que ha anat á Nuria:

«Los romeros, antes de marchar, introducen la cabeza en una olla que hay en la capilla para curar los dolores de cabeza y la sordera.»

¿Y no cura res més?

Vaja, home, diguiho tot, ó sinó 'ls lectors se riuran de la seva ignorancia.

¡Ah! Y á més de dirho tot, diguiho una mica més bé. Aixó de «la capilla para curar los dolores de cabeza», es... un' olla, pitjor que la de Nuria.

L' autor dramátich senyor Oliver s' ha casat ab la distingida actriu senyoreta Cobeña.

Y diu un periódich:

«Después de descansar algún tiempo, la señora Cobeña empezará su campaña teatral en Zaragoza, en donde estrenará alguna cosa de su novio.»

D' aixó se 'n diu estar á la reciproca.

¿Saben en qué s' entretenen els cubans, sens dupte per distreures de las amarguras de la protecció yanki?

En desenterrar als cabecillas morts y dedicarlos *juergas* civicas.

UN CASSADOR DE PEGA

—¡Malviatje l' estornut! Ara que tenia las perdús á la punta de l' escopeta...

L' altre dia, ab tota la formalitat del mon, van exhumar á l' Habana els restos del seu general Castillo, y després de passejarlos per tota la ciutat al só d' una música, van tornarlos á enterrar.

Ara si que, veyent aquest meneo, ya ni en la paz de los sepulcros creo.

Aném, ja sabem la causa d' haver concedit el Papa á n' en Dato la creu de Sant Gregori. Ho ha fet pera desagraviarlo de la frasse es-

CASSADORAS D' HOMES

tampada en un periódich, que al auar el ministre á Montserrat, va dir que en Dato *havia profanat el temple* al posarhi 'l peu.

De modo que si don Eduardo es agrahit, més que dar las gracias al Papa per la concessió de la creu, ha de darlas á la *Veu de Catalunya*.

Que es la que en aquest assumpto va portar las gallinas.

O las *profanacions*.

El senyor Martinez Domingo, cansat de la séva interminable interinitat, ha presentat la dimissió del càrrech d' arcalde.

Pero 'l govern no li ha volguda aceptar, assegurantli qu' está molt satisfet del séu zel y discreció ab que empunya la vara.

Té gracia la resposta.

Es lo mateix que dirli:

—Com á temporer, com actor de *bolos*, tot lo que vulguis; pero ¿firmarte contracta? ¡May!

Un passatjer que havia fet un viatge per una de las lineas de Zaragoza y Alicante, va trobarse ab el bagul espanyat y ab que havian desaparecut un gran número dels objectes de valor que contenia.

Va reclamar, y li varen dir:
—Ayay, ¿de aixó 's queixa? ¡Si aixó passa cada dia!

El bon home va entaular las corresponents reclamacions... y com si las hagués dirigidas á la lluna.

No li quedava més recurs que acudir als Tribunals de justicia; pero algú va ferli present qu' en Silvela es ó ha sigut advocat asesor de la Companyia, y davant de aquesta consideració va desistir del séu propòsit.

**

Y la ley del home del sentit juridich ja tothom la coneix.

Si están suspesas las garantias pels ciudadáns, ¿per qué no han d'estarho també pels baguls-mundos que viatjan en ferrocarril?

Se tracta de un xicot jove y guapo que ha contret matrimoni ab una dona vella y rica.

Un dia un amich li pregunta:

—¿Que hi ha molta diferencia d'edat entre tu y la téva senyora?

Y ell respon ab molta barra:

—Sí: uns 150 mil duros.

¿Hi ha algú que s' atreveixi á posarse á tret?

ADELANTOS DELS DEIXEBLES DE CACO

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.° XARADA 1.°—*Ins-pi-ra-ció.*
- 2.° ID. 2.°—*Bo-ni-ca.*
- 3.° ANAGRAMA.—*Tip—Pit.*
- 4.° TRENCA-CLOSCAS.—*Del bressol al cementiri. — C. Gumá.*
- 5.° ROMBO.
 - L
 - COL
 - CONIL
 - LONDRES
 - LIRIA
 - LEA
 - S
- 6.° LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Filomena.*
- 7.° GEROGLÍFICH.—*Sota, caball y rey.*

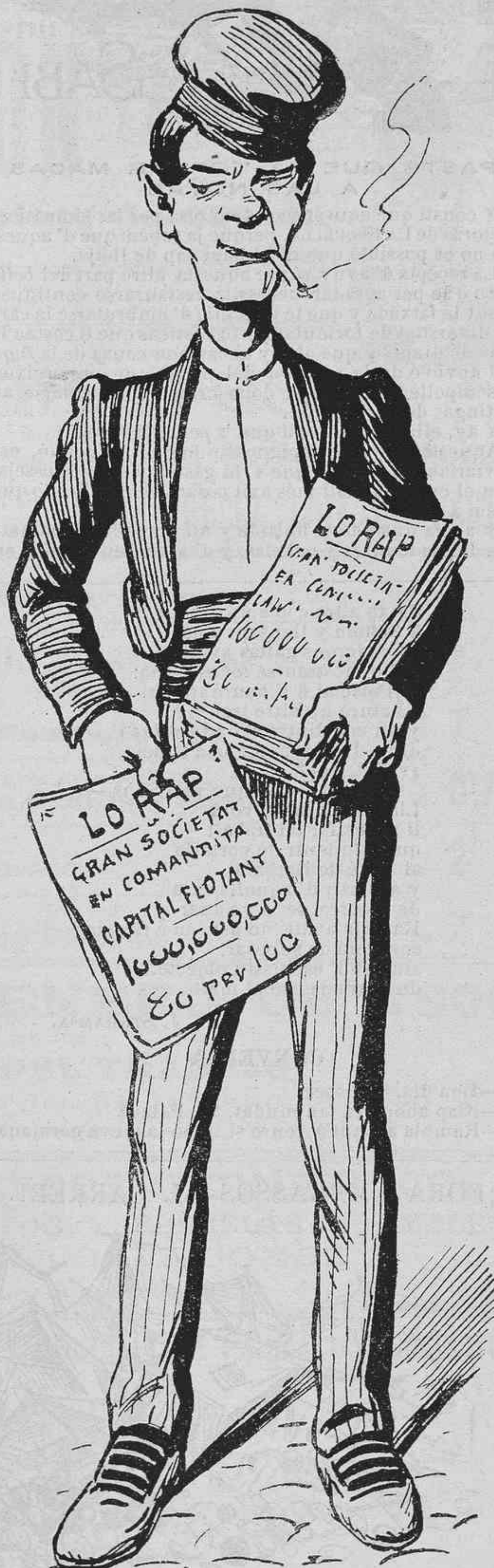

XARADAS

I

XARADA D' ESTIU.—UNA SENYORA APURADA.

—¡Ep, conductor, conductor!
 ¿vol fé 'l favor de parar? —
 Toca 'l timbre, y el tranvía
 s' atura, y quan es *hu dalt*,
 pregunta:—¿Que van á Gracia?
 —No senyora, aném als banys.—
 Fa 'l conductó una ganyota,
 la senyora (que, de pas
 siga dit, es ampla y grossa
 y vesteix extravagant
 y sua com un camálich
 desde 'ls peus fins dalt del cap)
 murmura: *hu-dos*, salta á terra
 y 'l cotxe torna á arrancar.
 Veu passá una *Catalana*,
 fa ab el vano una senyal,
 li allarga un senyó la *sexta*
 pera ajudarla á pujar
 y 'l cotxero li pregunta:
 —¿Que vá al *Arch de Trunfo*?
 —Ca;
 no, senyó; haig d' anar á Gracia.
 —Donchs, ja pot torná á baixar.—
 Donya *Marcolfa*, que estava
 ja á la falda de un soldat
 tot fent la *quart-cinch-mulada*
 diu que tornin á aturar
 y al baixar cau, pobre dona,
 de nassos al empedrat.
 Un cop refeta del susto
 y perduda l' esma ja,
 se comensa á *hu-dos-tercera*
 quan veu passá una *Condal*.
 Hi puja, quan es á dintre
 sent que sols están parlant
 de toros, y al punt pregunta:
 —¿Que no va á Gracia?
 —¡Qu' es cas!
 aném als toros, senyora.—

En vista del bon aspecte dels negocis, els senyors lladres tractan de fundar una societat industrial, que s' anunciará públicament per medi de cartells y prospectos.

PASTA QUE FA TORNAR MACAS À LAS NOYAS

Y consti que aquest secret no resa per las simpáticas lectoras de LA ESQUELLA, perque ja sabém que d'aquestas no es possible que n'hi hagi cap de lletja.

La recepta d'avuy vá per aquesta altre part del *bello sexo* que per agradar necessita restaurarse continuamente la fatxada y que té la mania d'embrutarse la cara ab diversitat de fórmulas perfumísticas que li costan la mar de diners y que al fi y al cap son causa de la *fuga* del novio ó de la *quiebra* del marit que prefereixen desempellegarse d'una dona-cromo á arruinar-se ab putingas de perfumeria.

Y ay, ella allavoras ¡sí que 's per... fá fuma!

Aquestas noyas si sapiguessin lo que 'ls convé, estalviarian els quartos que s'hi gastan y s'hermossejarian el cutis ab molt més éxit posant en práctica lo que aném á relatar:

S'agafa una patata bullida y un grapadet d'admetllas dolsas tendres y peladas; y d'aixó ben aixafat en

Baixa altre cop empenyant
á tothom y llensant gotas
com sigrons galtas avall,
quan mostrantse *tot* esclama:
—¡Potsé al fi l'hauré trobat!
Fa aturá un altre tranvia
y un cop dintre s'ha *instalat*
diu:—Be deuen aná á Gracia,
¿vritat, noy?

—No que va á Sans.—

Llavoras á la senyora
li va agafar tal treball
que van tenir de portarla
al carré de Barbará,
y al sortir d'aquella casa
de socorro, se 'n va anar
Rambla avall, no per 'ná á Gracia
com fora de suposar,
sino ab l'esclusiu objecte...
de tirars de cap al mar!

J. STARAMSA.

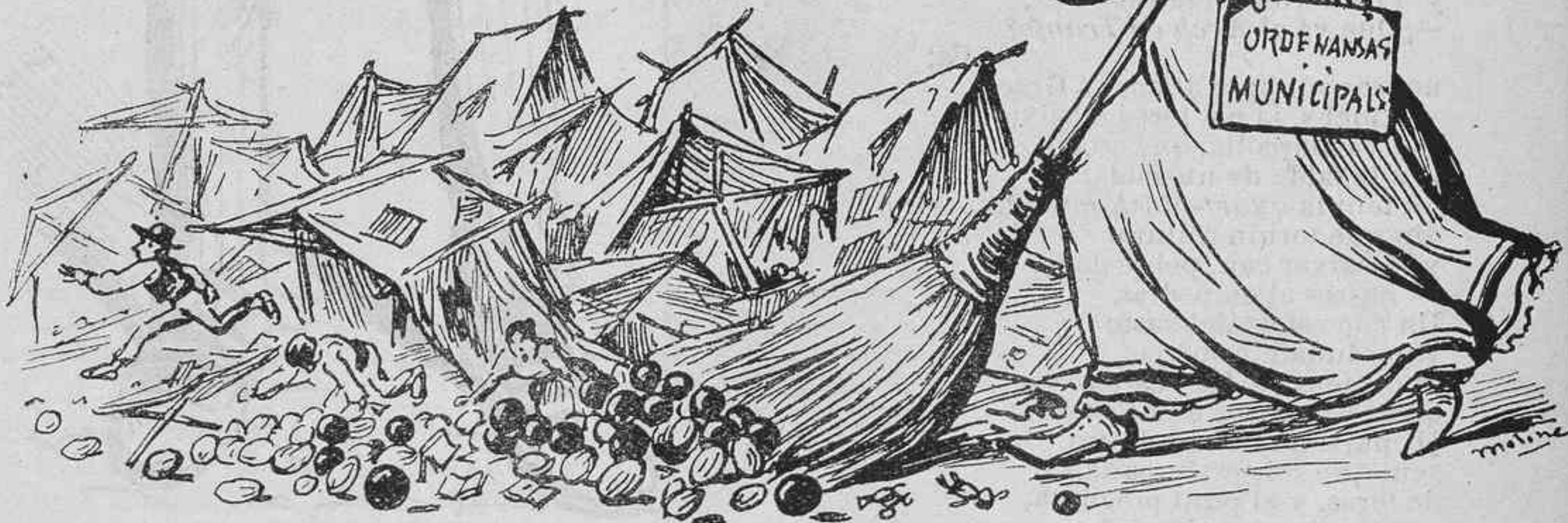
CONVERSA

—Bon dia, Sr. Roca.

—¿Cap ahont va tan mudat, Sr. Palau?

—Rambla amunt á veure si trobo la meva germana.

¡FORA EMBRASSOS AL CARRER!

—Ánimo, Pubilla; ja que l'Ajuntament no ho fa, agafi l'escombra y fássiu vosté.

el morter y diluhit ab una mica de llet s' en fá una *pasta-brel-la...* qu' es la pasta que fá tornar las noyas macas.

Ben fregadas la cara y las mans ab aquesta sustancia se 'ls tornarà la pell més fina que la *musulina*, ab la ventatja de que 's desengrassan desseguida, ab molta facilitat.. y ab una mica d'aygua (per supuesto).

PER TREURE TACAS DE CERA

Ab una taca de cera al damunt no 's pot anar en lloch. Son las més difícils de disimular pel contrast que acostuman á fer ab el color de la roba que 's porta; y en vritat qu' es bastant llejt veure uns pantalóns tacats de cera, puig, no estant en temps de professóns, algú malpensat pot creure's que un ha fet l'ofici de *palmatoria* y aixó, segóns cóm se pren, es altament ofensiu.

S'ha popularisat molt el sistema de treure las gotas de cera, aplicant un paper d'estrassa á la roba y passanthi per sobre una planxa calenta. A pesar de que las tacas s' en van, y aixó es lo que de moment se desitja, es probat que aquest es un sistema de *cortar por lo sano* que pel séu mateix radicalisme no serveix, ja que molts cops ha succehit que per fas ó per nefas la pessa ha quedat cremada, y es pitjor.

Una gota de cera fuig al instant fregant rápidamente ab un drap de tela humitejat ab aygua clara.

Próbin't ho y veuran que aixó no es cap *encerada*; si no que, al mirarse 'l panyo, exclamarán: *Aquí no hi ha més cera que la que crema.*

—¿Quína? ¿La Pepa ó la Rosa?
—La que entre tots dos hem dit.

JOSEPH BATISTA.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

EL PRACTICÓN

ANUNCI

Tratado completo de cocina
por ANGEL MURO

Un tomo en 4.º, Pesetas 5

Guapas y alegres

álbum de dibujos del malogrado **F. GÓMEZ SOLER**

Un cuaderno folio, impreso con todo esmero sobre papel superior, con una cubierta á varias tintas.

PRECIO UNA PESETA

EL HÉROE, EL DISCRETO, por Baltasar Gracián. Un tomo, Ptas. 3

EL CREPÚSCULO DE LOS ÍDOLOS, por Nietzsche. Un tomo, Ptas. 2

REMEYS CASULANS, per Manel Romeu Guimerá. Un tomo, Ptas. 1

LA NIÑA BIEN EDUCADA, Elementos de educación, por Juana Padilla y Mera. Un tomo, Ptas. 0'75

QUO VADIS? por Enrique Sienkiewicz. Dos tomos, Ptas. 2

LOS VICTIMARIOS, por Ramón Sempau. Un tomo, Ptas. 2

LEY DE 30 DE ENERO DE 1900

acerca de los

ACCIDENTES DEL TRABAJO

Reglamento para su aplicación de 28 Julio de 1900

Precio UNA peseta

MANUAL DE EJERCICIOS GIMNÁSTICOS
PARA USO DE LOS INSTITUTOS Y ESCUELAS NORMALES
por E. SALVADOR LÓPEZ GÓMEZ

Un tomo encartonado, pesetas 3

MANUAL DE MEDICINA, DE HIGIENE, DE CIRUGÍA Y DE FARMACIA DOMÉSTICA

POR EL

DR. DEHAUT

Obra al alcance de todo el mundo é indispensable á todas las familias.

ENSEÑA

Lo que debe evitarse para conservar la salud.—Lo que debe hacerse para curar las enfermedades crónicas.—Los medios de remediar los accidentes más comunes.—La composición y propiedades de los remedios más usuales.

Un tomo en 8.º encuadernado, pesetas 2

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravíos, no remetent además 1 ral per certificat. Als corresponsals de la casa, se'ls otorgan rebaixas.

DONAS FRANCAS

—¿Ja ho sabs que aquest dia va obrirse la cassa?

—¿Aquest dia? T' equivocas, noy: per mi, está oberta tot l' any.